

În producție nouă la Cluj-Napoca, „Opera operelor”

Text de Costin Popa

Așa a fost supranumită din străvechi timpuri mozartiana „*Don Giovanni*” (catalog Köchel 527, cu titlul original „*Il dissoluto punito ossia il Don Giovanni*”, adică „*Desfrânatul pedepsit sau Don Giovanni*”), compusă pe libretul abatelui Lorenzo Da Ponte și având premiera absolută la Praga în 1787, reluată cu modificări la Viena după un an. Au apărut astfel două versiuni care, combinate sau nu, au stat la baza multor lecturi contemporane. „*Don Giovanni*” – un opus ce îngemănează geniul compozitorului cu al libretistului, exprimate într-o asociere deopotrivă buffă, dramatică, suprafirească și filosofică, având la origini piesa de secol XVII a lui Tirso de Molina „*El burlador de Sevilla y convidado de piedra*” („*Seducătorul din Sevilla și oaspetele de piatră*”). *O dramma giocoso*.

Scenă din primul act

Opera Națională Română din Cluj-Napoca și-a propus o nouă montare sub bagheta directorului artistic al teatrului, cunoscutul David Crescenzi, dirijor cu bună reputație în România și nu numai, în timp ce regia a revenit unui compatriot al șefului de orchestră, Paolo Bosisio, și acesta cunoscut la noi prin mizanscene la Teatrul de Operă și Operetă „Nae Leonard” din Galați. Așadar doi artiști peninsulari aproape naturalizați creativ pe meleaguri mioritice, care s-au impus în fața oricăror propuneri sau selecții autohtone.

Scenografia a revenit tot unui italian, Domenico Franchi, apropiat colaborator al regizorului.

Echipa de producție a ales una dintre cele mai complete combinații a versiunilor notate, asociată tradiției. Mă refer în principal la includerea ariilor „Dalla sua pace” (Don Ottavio, primul act), „Mi tradi quell’alma ingrata” (Donna Elvira, actul secund), a sextetului final.

Florin Estefan

Paolo Bosisio a avut în gând epoca originală a acțiunii și a pus în pagină o variantă regizorală clasică, cu stilizări ce au cuprins în principal decorul, simplu, compus din câteva mari și înalte panouri glisante, roșietice, transparente, bordate fin cu modele baroce care, prin deplasare, devoalau diferite secțiuni de scene precum dormitorul sau

budoarul Donnei Anna, mormântul cu statuia ecvestră a Comandorului, fie pur și simplu serveau drept porți de intrare a personajelor. Transparența panourilor a făcut ca planurile secundare să dea adâncime spațiului. Prin ele se întrezăreau zvelte coloane cu arcade ogivale, grupuri de coriști ce purtau sfeșnice cu brațe, configurând, completând atmosfera de ev mediu. Schimbările de cadre au fost continue, poate cu excepția unei consistente porțiuni din primul act, de la scena nunții Zerlinei și până la balul lui Don Giovanni, în care panourile au rămas imobile.

Relațiile între eroi au avut bune contururi, jocul de scenă s-a arătat eficient și convingător. În cadrajele de ansamblu, unui cor static (reușit preparat vocal de dirijorul său, Corneliu Felecan), Bosisio a adăugat mișcări grațioase de balerini în coregrafia Ancăi Oprea Popdan.

Anita Hartig

Poate cel mai reușit moment regizoral al seriei a fost partea finală, moartea personajului titular și sextetul. Merită rânduri în plus. După trecerea fulminantă prin scenă a Donnei Elvira (voi detalia în continuare creația Anitei Hartig), apariția Comandorului, care își lasă bidiviul de ipsos să-l aștepte la intrare (!?!), l-a tulburat într-atâta pe Don Giovanni încât nebunește a dorit să-l străpungă din nou cu spada pe „oaspetele de piatră” ce-i ceruse mâna drept cheazășie și a rămas ținut în ultimele dialoguri. A pierit topindu-se în pământ învâluit de vâlături de fum care, din păcate, au persistat pe platou, inclusiv în... sală chiar la aplauzele și ovațiile finale. Chestiune tehnică! Ultima scenă îi găsisse pe cei șase eroi expunându-și înmărmuriți proiectele de viitor cu exprimări și atitudini automate, dominați din înalturi de personalitatea și imaginea detestatului Don (o proiecție), care îi (ne) izbește cu un râs sardonice, de diabolică satisfacție. Învinsese.

Costumele lui Franchi susțin epoca aleasă pentru producție, sunt funcționale și monocromatic desenate, motivând spiritul personajelor, roșu pentru Don Giovanni, bej pentru Zerlina, albastru închis pentru Donna Anna, vernil pentru Donna Elvira...

Florin Estefan și Diana Țugui

David Crescenzi a condus narativ spectacolul, dăruindu-i necesara *italianità*, îndeosebi prin accentuări și rostiri cu sens ale recitativelor pe care le-a și acompaniat. Orchestra Operei s-a pliat timpilor mai largi ai dirijorului, mici impurități strecurându-se la suflători.

Buna pregătire muzicală s-a evidențiat în cântul tuturor. Îi numesc aici pe cei care au asigurat-o alături de David Crescenzi, pianistii Lelia Serafinceanu, Lucian Dușa, Bianca Murariu, Adelina Sabău.

Baritonul Florin Estefan (Don Giovanni) și-a expus timbralitatea fastă, plină de armonice valoroase, cu incisivitate, subtilitate și intenții vocale al căror dozaj a fost mai bine cumpănit după Serenada în care s-au insinuat minuscule, pasagere răgușeli. Se întâmplă. A avut ținută și demnitate, în profilarea unui erou de legendă.

Cristian Hodrea și Anita Hartig

Sosită de pe meleaguri străine unde desfășoară o activitate semnificativă pe scene lirice importante, soprana Anita Hartig a adus parfumul frazării mozartiene autentice, impregnată cu inflexiuni și meandre nuanțate de sunet, ce i-au anturat vocea strălucitoare, prețioasă. Varietatea de rafinamente și culori asociate rostirii textului a impresionat.

Pentru rolul Donna Anna, soprana Diana Țugui și-a demonstrat sorgintea vocală de coloratură lirică, acum mai plastic și emoționant expusă, cu aceleași lejerități cristaline și agile, dar și cu un vibrato la anumite note înalte energice. Finalul ariei „Crudele!... Non mi dir!” a fost spectaculos.

Janetka Hosco, Eusebiu Huțan, Florin Estefan, Marius Aron, Diana Țugui

Un cuplu tânăr, delicios și bine încadrat în contextul tramei, a fost compus din Janetka Hosco (Zerlina, mezzosoprană, cu voce dens timbrată și pătrunzătoare, omogenă, ale cărei tente și mlădieri expresive vor spori în derularea discursului muzical), alături de Marius Aron (Masetto, bas cu glas interesant, mobil și cu bună atitudine scenică).

În rolul Don Ottavio a fost distribuit tenorul Eusebiu Huțan, al cărui lirism a înzestrat cu legato fluid și respirație lungă cele două arii ce-i revin. A cântat instrumental, cu sonorități în *mezzoforte* dar și cu decizie în emiterea sunetelor înalte, intensificate pentru a puncta, a întări caracterul eroului său, ce-i drept, amorf.

Servul lui Don Giovanni, Leporello, a primit în tălmăcirea baritonului Cristian Hodrea suculenta patină comică a personajului. Nonșalant, dinamic și implicat, a cântat cu plăcute rezonanțe, între care s-au mai strecurat sunete opace.

Cristian Hodrea, Corneliu Huțanu și Florin Estefan

În rolul Comandorului, Corneliu Huțanu, un *basso profundo* de anvergură a fost realmente impunător în intervențiile radicale ale confruntărilor cu Don Giovanni. Sigur că, așa cum se obișnuiește peste tot, vocea a fost amplificată electronic, dar virtuțile calitative de glas ale lui Huțanu sunt evidente.

Sunt convins că și distribuția a doua, ce a urmat după 48 de ore premierei, cu tinerii David Pogana (Don Giovanni), Sebastian Balaj (Leporello), Aida Pascu (Donna Anna), Ana Stănescu (Donna Elvira), Andrei Manea (Don Ottavio), Victoria Chicu (Zerlina), Cătălin Moței (Masetto), alături de același Comandor, Corneliu Huțanu, a fost meritorie, grație priceputei selecții și bune pregătiri asigurate de teatru, așa încât noul „Don Giovanni” al Operei Naționale Române din Cluj-Napoca se recomandă ca spectacol durabil.